

Jaarverslag 2011

April 2012

BOEKMAN*stichting*

Studiecentrum voor kunst, cultuur en beleid

Inhoud

Bestuur, toezicht en organisatie

- 3 Raad van Toezicht, bestuur en directie

Activiteiten

- 5 Nieuwjaarsbijeenkomst over Kunst en religie
- 5 Studiemiddag Gekwantificeerde kwaliteit
- 6 Informatieproject met Turkije succesvol afgesloten
- 6 Boekmandebat *United Art Forces*
- 7 Erwin Olaf wint derde Johannes Vermeer Prijs
- 8 Kunsten '92 en Boekmandebat Niet tellen maar wegen
- 9 Symposium Versterking door verbinding
- 10 Cultuurindex Nederland
- 10 Onderwijsactiviteiten: CultuurCollege
- 11 Boekman Dissertatieprijs voor Kunst- en cultuurbeleid

Bibliotheek en documentatie

- 12 Digitale toekomst
- 12 Publiek
- 14 Collectie en aanwinsten
- 14 Samenwerking met tijdschrift *Boekman*
- 14 Nieuwsberichten, congresagenda en politieke agenda
- 15 (Inter)nationale samenwerking

Publicaties

- 16 TIJDSCHRIFT Boekman
- 16 Themanummers in 2011
- 16 Boekman 86: De vergrijzing
- 17 Boekman 87: Draagvlak voor cultuur
- 17 Boekman 88: Volkscultuur?
- 17 Boekman 89: Kunst op een keerpunt
- 18 Abonnementen en losse verkoop
- 18 Blog
- 18 Adviesraad

- 19 BOEKEN EN DIGITALE PUBLICATIES
- 19 Niet tellen maar wegen. Over de zin en onzin van prestatieafspraken in de culturele sector
- 20 Heruitgave van boek Liberalisme, kunst, politiek
- 20 Offstage. Het strategisch management van podiumorganisaties
- 21 De klik van Erwin Olaf
- 21 Cultural Policy Update

Bijlagen

- 23 Samenstelling Raad van Toezicht en andere gremia
- 23 Financiën
- 24 Personeel
- 25 Publicaties medewerkers
- 28 Activiteiten medewerkers
- 29 Bestuursactiviteiten medewerkers

Bestuur, toezicht en organisatie

Raad van Toezicht, bestuur en directie

De Raad van Toezicht vergaderde in 2011 drie maal: op 6 april, 23 september en 16 november. In april werden de jaarstukken 2010 goedgekeurd. Verder werd gesproken over de contouren van de beleidsnota 2013-2016, mede tegen de achtergronden van een mogelijke korting op de subsidie. De Raad van Toezicht sprak vooral over de positie en het takenpakket van de stichting. Hij was van mening dat de Boekmanstichting als particuliere instelling met een publieke taak voortdurend zou moeten werken aan de bestending van haar gezagspositie. Die positie kan alleen met succes worden geclaimd als het voor de buitenwacht zeker is dat de stichting alle relevante documenten op het gebied van kunst, cultuur en beleid in huis heeft en op een verantwoorde manier ontsluit ten behoeve van het algemene publiek. Daarnaast moet de stichting zich actief betonen als redacteur van het cultuurpolitieke debat, vooral op basis van eigen boeken en tijdschriften.

De Raad van Toezicht nam met instemming kennis van de twee wegen waarlangs het bestuur van de Boekmanstichting met minder middelen op koers zou willen blijven. Ten eerste lag een duidelijke keuze voor twee langer lopende thema's op tafel: het thema van 'draagvlak' en dat van 'cijfers in de culturele sector'. Ten tweede werd gestreefd naar het aaneenkoppelen van de activiteiten van bibliotheek, publicatieproductie en *expertmeetings*, waardoor de stichting haar output op een effectievere manier en met meer impact op de buitenwereld zou kunnen organiseren.

Langs die lijnen werd in de zomer het conceptbeleidsplan geschreven en later dat jaar aan de Raad van Toezicht aangeboden. In zijn vergadering van 16 november stelde hij de nota *Scherpe focus, ruim vizier* vast. In de nota wordt de omslag beschreven die de Boekmanstichting voornemens is te maken. De subsidievermindering van 30 procent vanaf 2013 wordt opgevangen middels kostenreductie, ontslagen en het genereren van extra inkomsten. Met ingang van dat jaar zal tenminste 50.000 euro door de stichting extra verdiend worden. De belangrijkste manier om deze doelstelling te verwezenlijken is het binnenhalen van opdrachten. Er zal dan ook actief in het perspectief van 'publiek ondernemerschap' worden gewerkt aan het opbouwen van een orderportefeuille en aan het creëren van een netwerk van opdrachtgevers.

De Raad van Toezicht bleef bij zijn overtuiging dat de Boekmanstichting als elke andere bibliotheek niet zonder substantiële subsidie kan draaien. Maar tegelijk vertegenwoordigt de instelling in een aantal opzichten een meerwaarde ten opzichte van commerciële bureaus die eveneens opdrachten op het gebied van cultuurbeleid trachten te werven. De stichting beschikt over een schat aan kennis, over goede redacteurs, over uitgeverservaringen, en over het vermogen resultaten voor onderzoekers op neutrale grondslag open te leggen voor een algemeen publiek: haar onafhankelijke positie is haar meerwaarde. In dat perspectief vond de Raad het verantwoord de resultaten van 'betaalde

arbeid' tot op zekere hoogte te combineren met publieke waarden als openbaarheid, controleerbaarheid en toegankelijkheid.

Tijdens de vergadering van 23 september stelde de Raad een door het bestuur voorbereide reorganisatienota *Eerst snoeien, dan bloeien* vast. De nota beschrijft het traject waarlangs een besparing van een kleine drie ton kan worden bereikt. De nota werd na akkoordbevinding medio oktober naar het ministerie van OCW gestuurd. Pas na het verslagjaar maakte het ministerie bekend hoe de frictieregeling ten behoeve van de subsidievermindering er in algemene zin uit zou komen te zien. De regeling bleek van dien aard dat het bestuur besloot de uitvoering van de reorganisatieplannen naar voren te trekken, naar het vroege voorjaar van 2012.

Vacature IPO

Na de provinciale verkiezingen van voorjaar 2011 trad Odile Wolfs af als gedeputeerde cultuur in de provincie Limburg. Dit was voor haar aanleiding ook haar lidmaatschap van de Raad van Toezicht van de Boekmanstichting te beëindigen. Na consultatie met de voordragende instantie, het Interprovinciaal Overleg (IPO), werd mevrouw Elvira Sweet, gedeputeerde cultuur van de provincie Noord-Holland en voorzitter van het IPO, bereid gevonden de vacature in te vullen. Na een gesprek dat het bestuur met haar had in december 2011 werd de voordracht door de RvT met algemene instemming aanvaard. Mevrouw Sweet vult haar functie in per 1 januari 2012.

Boekmanstudies

De stichting *Boekmanstudies*, opgericht in 1992, draait zonder basissubsidie. Zij bestaat van opdrachten en daarmee gemoeide financiële middelen. Zij fungeert ook als uitgeverij. De leden van de Raad van Toezicht houden qualitate qua toezicht op het bestuur van de stichting *Boekmanstudies*. Het financiële jaarverslag 2011 van de stichting *Boekmanstudies* werd, evenals dat van de Boekmanstichting, tijdens de vergadering van 29 maart 2012 goedgekeurd.

Activiteiten

Nieuwjaarsbijeenkomst over Kunst en religie

Het thema kunst en religie van het winternummer 2010 van *Boekman* was de aanleiding om samen met Kosmopolis Rotterdam een bijeenkomst te organiseren. Een mooie gelegenheid bovendien om de Rotterdamse geïnteresseerden uit te nodigen voor een nieuwjaarsborrel. Op dinsdag 25 januari vond de bijeenkomst plaats in de Arminiuskerk in Rotterdam.

Na een welkomstwoord van Liane van der Linden, directeur van Kosmopolis Rotterdam, bracht een koor bestaande uit leden van drie verschillende religieuze koren een openingslied ten gehore. Vervolgens was er een paneldiscussie met vier kunstenaars over religie als inspiratiebron voor kunstprojecten. Deelnemers aan het panel waren Lieke Benders (theatermaker), Salah Edin (rapper), Babeth VanLoo (filmregisseur en programmadirecteur van de Boeddhistische Omroep Stichting) en Bright O. Richards (acteur, theatermaker en oprichter van New Dutch Connections. De gespreksleiding was in handen van Farid Tabarki (CoolPolitics). Alle vier de panelleden hebben een religieuze achtergrond. Edin en VanLoo zijn praktiserend gelovige, Richards is opgegroeid met het animisme en Benders had een katholieke opvoeding, maar is niet meer praktiserend.

Nadat de deelnemers aan de paneldiscussie zich kort geïntroduceerd hadden ontstond er een discussie rond vier vragen: Hoe leeft religieuze beleving door in hun kunst? Bestaat er zoiets als culturele spiritualiteit of artistieke bezinning? Ervaren zij in dit opzicht een extra gelaagdheid in hun werk? En hoe beleeft het publiek dit?

Stond *Boekman* 85 vooral in het teken van de concurrentie tussen kunst en religie, de discussie ging langzaam maar zeker de kant op van een vergaande samenwerking die beide ten goede zou kunnen komen. Bij Babeth VanLoo uit haar religieuze overtuiging zich vooral in de manier van werken, het contemplatieve karakter van wat ze maakt. Lieke Benders is benieuwd naar hoe anderen religie beleven, zoals de nonnen in een klooster. Bij Salah Edin uit zijn religieuze overtuiging zich in het doorgeven van het geweldloze in de islam. Hij stuit hierbij vaak op onbegrip en misverstand. Richards probeert in zijn voorstellingen de verschillende geloven met elkaar te verbinden of op z'n minst voor elkaar open te laten staan. Over het antwoord op de vraag wat kunst voor religie kan betekenen, waren de deelnemers het eens: het kan de verschillende geloven dichter bij elkaar brengen. Na een korte discussie met de zaal, sloot Cas Smithuijsen, directeur van de Boekmanstichting, de bijeenkomst af. Alvorens de aanwezigen het glas hieven, voorzag het gemengd religieuze koor de aanwezigen nog van een spirituele boodschap.

Op de [website](#) van de Boekmanstichting staat een uitgebreider verslag en is een fotoreportage van de bijeenkomst te zien.

Studiemiddag Gekwantificeerde kwaliteit

Beleidsmakers in de 21ste eeuw willen steeds meer toe naar een beleid dat van a tot z inzichtelijk is. Om er voor te zorgen dat hun besluitvorming over de beleidslijnen, programma's en projecten gebaseerd is op de best beschikbare

informatie, maken zij meer en meer gebruik van empirische gegevens en cijfermateriaal dat rechtstreeks uit veldonderzoek voortkomt. Zij kiezen bewust voor een systematische ontwikkeling van het beleid waarbij de resultaten van wetenschappelijk onderzoek de inhoud van de beleidsmaatregelen bepalen, kortom: zij voeren een *evidence-based policy*. Het cultuurbeleid vormt hierop geen uitzondering, of misschien toch wel? Op de studiemiddag *Gekwantificeerde kwaliteit: over de controleerbaarheid van kunstbeleid* op 27 januari 2011 bij het Ministerie van OCW in Den Haag stond de vraag centraal of er wordt gemeten wat er gemeten zou moeten worden. Kan, op basis van de *evidence* die via onderzoek is verkregen, worden vastgesteld dat de doelstellingen die in de beleidsprogramma's van overheden worden geformuleerd ook worden gerealiseerd en eventueel bijgesteld? Quirijn van den Hoogen (Rijksuniversiteit Groningen), auteur van een proefschrift over *evidence-based policy* in de culturele sector, hield een *key note speech*, waarna reacties volgden van de onderzoekers Frank Huysmans (Universiteit van Amsterdam), Teunis IJdens (Cultuurnetwerk Nederland), Hans van Maanen (Rijksuniversiteit Groningen) en Letty Ranshuysen (Onderzoeksbureau Letty Ranshuysen) en van de beleidsmakers Stef Oosterloo (gemeente Rotterdam) en Robert Oosterhuis (Ministerie van OCW). Rudi Turksema (Algemene Rekenkamer) hield de slotbeschouwing. De middag werd georganiseerd door Marielle Hendriks (Boekmanstichting) in samenwerking met Quirine van den Hoeven (ministerie van OCW) en Lydia Jongmans (Vereniging van Nederlandse Gemeenten). Zie de [website](#) van de Boekmanstichting voor een uitvoeriger verslag.

Informatieproject met Turkije succesvol afgesloten

Tussen 2008 en 2011 was de Boekmanstichting nauw betrokken bij het opzetten van een bibliotheek en informatiecentrum voor kunst, cultuur, beleid en management aan de Bilgi University Istanbul, vestiging Santralistanbul. Het centrum heet inmiddels KPY: de acronymen van cultuur, beleid en management in het Turks. Op zaterdag 26 maart was er een laatste presentatie van het informatie- en expertiseproject waarbij de Boekmanstichting met een aantal Turkse partners betrokken was. Het project, vanuit Europa geïnitieerd door de European Cultural Foundation en mede gefinancierd door het ministerie van Buitenlandse Zaken, is daarmee succesvol afgesloten. Tussen de bibliotheken blijft afstemming en uitwisseling van aanwinsten voortduren.

Boekmandebat *United Art Forces*

Boekman 87 over verbreding van het draagvlak voor kunst vormde de aanleiding voor een debat over hoe cultuurliefhebbers de krachten effectief kunnen bundelen. Het debat *United Art Forces: strategieën voor een breed cultureel draagvlak*, vond plaats op 30 juni in de Singelkerk in Amsterdam en was tevens een vervolg op het in oktober 2010 georganiseerde congres *Cultuur rekent op draagvlak*.

Er is in Nederland een subtiel raderwerk van kunstbeoefenaars, kunstliefhebbers en cultuurconsumenten. De vraag is hoe al deze radertjes, die veelal los van elkaar draaien, op een slimme en handige wijze met elkaar verbonden kunnen worden. Hoe kan deze eilandjesstructuur worden doorbroken en kunnen betrokkenen de krachten effectief bundelen om het

maatschappelijk draagvlak voor de kunsten in Nederland te vergroten en te verstevigen?

In zijn inleiding introduceerde Cas Smithuijsen (directeur Boekmanstichting), het zogenaamde Carrouselmodel, waarin zes maatschappelijke sectoren als de zijden van een carrousel het dak van kunst en cultuur dragen. In het ideale model zijn deze zijden even hoog, waardoor het dak er stevig op rust. De zes sectoren zijn het politieke bestuur, de coalitiepartijen, de culturele instellingen (producenten van kunst), steunkringen zoals vriendenverenigingen, politieke verenigingen/het electoraat, en het algemene publiek.

Als inspiratiebron van buiten de sector was Jan Jaap de Graeff, directeur van de vereniging Natuurmonumenten, uitgenodigd. Hoe mobiliseert deze brancheorganisatie een zo breed mogelijk draagvlak voor natuur? Ook natuur ligt onder vuur en heeft vergaande bezuinigingen in het vooruitzicht.

Gespreksleider Martijn Sanders, onder meer voorzitter van de Vereniging Rembrandt en het Holland Festival, riep vervolgens de panelleden aan tafel. Naast Jan Jaap de Graeff waren dat Margot Gerené (directeur Nederlands UITBURO), Simone van den Ende (hoofd kunst en cultuur AVRO), Josine Meurs (directeur Publiek), Hans Onno van den Berg (voorzitter Federatie Cultuur) en Roel van de Weijer (Cinecrowd). Margot Gerené benadrukte dat de gehele sector meer draagvlak kan verwerven door zich meer op de bezoekers te richten en die duidelijk te maken wat de schade zal zijn die het huidige beleid aanricht. Simone van den Ende vertelde dat de AVRO het segment kunst en cultuur binnen haar programma's juist verder uit wil breiden. Hans Onno van den Berg vond dat de kunstensector de rekening gepresenteerd heeft gekregen voor haar hoogmoed. Josine Meurs vult aan: "Doordat de dialoog zich beperkt tot overheid en kunst, is kunst met de rug naar het publiek komen staan". Roel van de Weijer introduceerde Cinecrowd, een initiatief van crowdfunding voor film. Doel is om op deze manier de aftrap van een project mogelijk te maken, dankzij financiële steun van het publiek.

Nadat ook het publiek op het gepresenteerde had gereageerd, benadrukte Cas Smithuijsen dat de sector op allerlei manieren publiek moet zien te mobiliseren voor kunst.

Zie de [website](#) van de Boekmanstichting voor een uitvoeriger verslag.

Erwin Olaf wint derde Johannes Vermeer Prijs

Op 31 oktober ontving fotograaf Erwin Olaf de derde Johannes Vermeer Prijs, staatsprijs voor de kunsten, uit handen van staatssecretaris voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Halbe Zijlstra (VVD). De laureaat kreeg de prijs, aldus de juryvoorzitter Victor Halberstadt vanwege de hoge kwaliteit van zijn gehele oeuvre. De jury prijst Erwin Olaf voor zijn omvangrijke en unieke werk en zijn vermogen telkens weer nieuwe wegen in te slaan. Hij heeft dat volgens de jury laten zien in zowel zijn vrije als zijn commerciële werk. Volgens de jury is Olaf 'de auteur geworden van een oeuvre, dat passie voor het vak uitstraalt, uitzonderlijk rijk is in zijn beeldkwaliteit en beweeglijk blijft in zijn ontwikkeling.'

De prijs bestaat uit een geldbedrag van €100.000, een glasbokaal gemaakt door kunstenaar Bernard Heesen en een speciaal voor deze gelegenheid verschenen publicatie *De klik van Erwin Olaf*, geschreven door journalist Jessica Voeten. Zij onderzoekt daarin de ontwikkeling van zijn bijzondere

oeuvre. ‘Olaf lokt je op het eerste gezicht met de oogstrelende kwaliteit van de theatrale ensceneringen, de prachtige belichting, die haaks staan op de onbarmhartigheid van de *tableaux*.’

De feestelijke uitreiking vond plaats in de Van der Mandelezaal van museum Het Prinsenhof te Delft. Mieke van der Weij verzorgde de presentatie. Nadat de juryvoorzitter Halberstadt een samenvatting van het juryrapport had voorgedragen, sprak staatssecretaris Zijlstra lovende woorden over de laureaat. “U bent een van onze grootste kunstenaars”. Hij complimenteerde hem bovendien met zijn gave commerciële opdrachten te verwerven om zijn artistieke drijfveren mee te verwezenlijken.

Daarna was het woord aan Erwin Olaf zelf. De laureaat gaf aan verguld te zijn met de prijs. “Ik voel me heel erg gewaardeerd door het winnen van deze prestigieuze prijs. Het bevestigt de juistheid van mijn artistieke keuzes door de jaren heen. Die erkenning voelt echt als een geweldig cadeau.” Met het prijzengeld wil hij een bijzonder project realiseren. De afgeladen zaal – met liefhebbers van zijn werk uit binnen- en buitenland, gaf uiting aan zijn grote waardering en kon nauwelijks stoppen met applaudiseren.

Aansluitend werd een speciaal voor deze gelegenheid vervaardigde film vertoond over vijftwintig jaar kunstenaarschap van Erwin Olaf, en een compilatie van zijn fotografie- reclame, en videowerk. Michiel van Erp (De Familie) maakten de films.

In de jury van de Johannes Vermeer Prijs hadden zitting Victor Halberstadt (voorzitter), Judith Belinfante, Janine van den Ende, Hans Goedkoop en Paul Schnabel. Cas Smithuijsen (directeur Boekmanstichting), was secretaris van de prijs. De organisatie van de uitreiking was in handen van Marielle Hendriks (Boekmanstichting).

Op de [website](#) van de Johannes Vermeer Prijs is meer achtergrond informatie over de prijs, de laureaten, het juryrapport, de foto's en de verschillende toespraken te vinden.

Kunsten '92 en Boekmandebat Niet tellen maar wegen

Naar aanleiding van de bij Boekmanstudies verschenen publicatie Niet tellen maar wegen: over de zin en onzin van prestatieafspraken in de culturele sector vond op 8 november in het Amsterdamse Compagnietheater het gelijknamige Kunsten '92 en Boekmandebat plaats. De schrijvers van de publicatie, Claartje Bunnik en Edwin van Huis, onderzochten onder andere welke mogelijkheden cultuurinstellingen en subsidiërende overheden hebben om het onderlinge gesprek en hun afspraken over resultaten te verbeteren. In het boek worden aan beide partijen aanwijzingen gegeven voor het maken van zinvolle prestatieafspraken.

Het debat werd ingeleid door Marjolijn Februari, publiciste en adviseur over maatschappelijke en bestuurlijke onderwerpen. Zij zette de publicatie en het gebruik van cijfermateriaal in een breder kader.

Ze betoogde dat getallen de situatie op papier kunnen verbeteren, terwijl die in de praktijk verslechtert. Februari gaf ter illustratie het voorbeeld van het Maastricht Aachen Airport. Bij een risicoanalyse bleek er een hoge kans op overlijden voor de bewoners van 87 omringende huizen. Door de aannames te veranderen liep het hoge overlijdensrisico al terug naar 23 woningen.

Vervolgens werd de landingsbaan 150 meter verkort, wat het risico op papier

plotsklaps tot nul reduceerde. Februari haalde dit voorbeeld aan om aan te tonen dat de fixatie op papier zo groot is dat de werkelijkheid uit het zicht verdwijnt. Cijfers gaan een eigen leven leiden.

Vervolgens ondervroeg Maud van de Wiel Hans de Bruijn, hoogleraar bestuurskunde (Technische Universiteit Delft), als relatieve buitenstaander naar zijn mening over prestatieafspraken. De prestatieafspraken zoals die tot voor kort in de universitaire wereld gehanteerd werden, leidden er toe dat het enige doel was om aan het gestelde aantal punten te komen. Maar, zo nuanceerde hij zijn betoog, cijfers kunnen zeker heilzaam zijn. Van belang is dat er een goed gesprek over ontstaat over de achtergronden van de cijfers. Hierna ondervroeg Van der Wiel de auteurs over de achtergronden van het boek. Uit hun dagelijkse adviespraktijk viel hun op dat subsidiegevers en –ontvangers verschillende talen spraken en dat de inhoud nauwelijks aan de orde kwam.

De paneldiscussie sloot hier direct op aan. Aan tafel namen George Lawson (Fonds Podiumkunsten), Benno Tempel (Gemeentemuseum Den Haag) en Hans Waage (Rotterdam Philharmonisch Orkest) plaats. De panelleden benadrukten dat de culturele sector veel te breed is om onderlinge vergelijkingen mogelijk te maken. Cijfers zeggen in zo'n geval niets. Ook hechtten alle panelleden aan een gesprek tussen subsidiegever en subsidiënt. Een gesprek kan duidelijk maken waarom de cijfers zijn zoals ze zijn. Naar het einde toe mengde ook de zaal zich in het gesprek.

Zie de [website](#) van de Boekmanstichting voor een uitvoeriger verslag.

Symposium Versterking door verbinding

Op 17 november organiseerde de Culturele Raad Maassluis ter ere van zijn 35-jarig bestaan en in samenwerking met de Boekmanstichting en Kunstgebouw, het symposium *Versterking door Verbinden: een verkenning naar mogelijkheden voor regionaal cultuurbeleid*. De Boekmanstichting trad hierbij in de persoon van Marielle Hendriks als inhoudelijk adviseur op.

In de regio waar Maassluis een onderdeel uit maakt (binnen de driehoek Rotterdam – Den Haag – Hoek van Holland) hebben de grote steden Rotterdam en Den Haag een hoogwaardige culturele infrastructuur. De middelgrote gemeenten in deze regio hebben echter minder mogelijkheden voor hoogwaardige cultuuruitingen. Juist in deze tijden van bezuinigingen zouden deze gemeenten elkaar actief moeten opzoeken voor samenwerking en zou ook het bedrijfsleven hier actief bij betrokken moeten worden. Tijdens het drukbezochte symposium in Theater De Koningshof met vertegenwoordigers uit het (lokale) bedrijfsleven, de politiek en het culturele veld, spraken achtereenvolgens prof. dr. Frits van Oostrom (universiteitshoogleraar aan de Universiteit Utrecht), Antoinette Laan (wethouder cultuur in Rotterdam) en Ron Klein Breteler (architect en Schiedams kunstverzamelaar). Aansluitend vond er een discussie plaats onder leiding van Bert van Meggelen.

Frits van Oostrom memoreerde in zijn lezing dat in perioden van grote bloei en welvaart, zoals de Gouden Eeuw, het bedrijfsleven en het culturele veld hand in hand gingen. Hij wees erop dat er grote overeenkomsten zijn tussen cultuur en bedrijfsleven. Beide disciplines kenmerken zich door een hoge mate van creativiteit willen ze succesvol zijn. Hij toonde zich ook voorstander van een

regionale aanpak. Daarvoor zal de historisch diep verankerde verkaveling in de regio's wel eerst aangepakt moeten worden.

Wethouder Antoinette Laan gaf vervolgens haar visie op een toekomstgerichte vorm van samenwerking tussen en gemeenten onderling en in samenwerking met culturele ondernemers. Zij roemde cultuur als een belangrijke toegevoegde waarde aan het leefklimaat van haar stad.

In een gesprek met de dagvoorzitter gaf de laatste spreker, architect en kunstverzamelaar Ron Klein Breteler aan dat hij geen kunst of cultuur meer subsidieert. 'Ik koop liever een kunstwerk, waarmee ik de kunstenaar direct steun.' Hij beval de gemeentes aan gebruik te maken van de aanwezige kennis in hun woongebied. De culturele gemeentelijke diensten zouden 'de boer op' moeten om na te gaan wat er onder de bevolking leeft.

Het Kunstgebouw, de provinciale organisatie in Zuid-Holland voor kunst en cultuur heeft toegezegd om de oogst van deze dag – de alom gevoelde intentie om regionaal intensiever samen te werken - in de praktijk te bestendigen.

Voor een uitgebreide samenvatting van het symposium: zie de [website](#) van de Culturele Raad Maassluis.

Cultuurindex Nederland

Als *follow-up* van het congres *Cultuur rekent op draagvlak* dat Boekmanstichting op 5 oktober 2010 samen met Het Concertgebouw in Amsterdam organiseerde, startte de stichting in samenwerking met het CBS en het SCP, en in afstemming met de Federatie Cultuur een inventarisatie van de in Nederland beschikbare cijfers op het gebied van cultuur. Daarvoor werd veel werk verzet door Charlotte Latjes die als stagiaire vanuit de Universiteit Utrecht een tijdlang aan de Boekmanstichting verbonden was. Eind november kon een proefversie worden gepresenteerd tijdens een vergadering van de Federatie Cultuur – de koepel van de culturele brancheverenigingen in Nederland. Die zegde op basis van deze resultaten haar medewerking toe. Een volgende stap kan in 2013 worden gemaakt mits financiering voor de volgende fase kan worden gevonden.

Onderwijsactiviteiten: CultuurCollege

In 2011 is de samenstelling van het bestuur van de stichting CultuurCollege gewijzigd. Namens de deelnemende Boekmanstichting (de andere partners zijn de Universiteiten van Amsterdam en Leiden, Berenschot en Kunsten '92) zit Cas Smithuijsen in het bestuur. Het doel van CultuurCollege is veelbelovend talent in het begin van zijn/haar politieke, bestuurlijke of ondernemende carrière kennis te laten maken met een doorsnede van het Nederlandse kunst- en culturaanbod en met de basisvraagstukken van kunstbeleid.

De leergang kent de basisonderdelen bestuurskunde (door Cas Smithuijsen), recht (door Inge van der Vlies, Universiteit van Amsterdam) en economie (door Berend Jan Langenberg, Erasmus Universiteit). De met deze basisonderdelen corresponderende praktijkbezoeken waaiëren uit naar kunst- en culturele instellingen gevestigd in uiteenlopende plaatsen in Nederland en naar verschillende disciplines.

De belangstelling voor de cursus 2011-2012 was zo groot dat een aantal mensen moest worden afgewezen. Om het werk van de stichting *self*

supporting te maken is het cursusgeld verhoogd naar €250 voor ‘gewone’ cursisten en €175 voor studenten. Van die laatste categorie kunnen ten hoogste 5 personen deelnemen, naast de overige 20 deelnemers.

Boekman Dissertatieprijs voor Kunst- en cultuurbeleid

In 2009 werd de Boekman Dissertatieprijs voor de eerste keer uitgereikt. De eerstvolgende uitreiking van de prijs is in juni 2012 voor dissertaties aan Nederlandse universiteiten op het werkterrein van de Boekmanstichting uit de jaren 2009 tot en met 2011. De prijs is een initiatief van de Boekmanstichting en de afdeling Geesteswetenschappen van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).

De dissertatieprijs is een middel om belangwekkende resultaten van recent onderzoek naar de sociale, economische, juridische, bestuurlijke, bedrijfsmatige, organisatorische of beleidsmatige context van kunst en cultuur in heden en verleden in een bredere kring van potentieel geïnteresseerden te verspreiden, alsook om het doen van verder onderzoek aan te wakkeren.

De prijs wordt uitgelooft voor een oorspronkelijke en zelfstandig uitgevoerde (deel)studie in de vorm van een dissertatie geschreven aan een Nederlandse universiteit. Aan de prijs is een geldbedrag van €10.000 verbonden. Bovendien wijdt het tijdschrift *Boekman* in de jaargang volgend op de uitreiking een nummer aan het thema van de winnende dissertatie.

In 2011 werden 24 dissertaties voor deelname aan de prijs geselecteerd. Samen met de reeds uit 2010 en 2009 geselecteerde dissertaties brengt dat het totaal aantal deelnemers voor de tweede editie van de prijs op 62.

In 2011 is de jury voor de Boekman Dissertatieprijs 2012 samengesteld. Die bestaat uit Jaap Boter (bijzonder hoogleraar Boekhandel aan de Universiteit van Amsterdam en verbonden aan de Vakgroep Marketing aan de Vrije Universiteit Amsterdam), Helleke van den Braber (Vakgroep Culturele Studies aan de Radboud Universiteit Nijmegen), Gillis Dorleijn (Hoogleraar Nederlandse Letterkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen en voorzitter van de jury), Erik Hitters (Vakgroep Media en Communicatie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam) en Judith Thissen (Vakgroep Media en Cultuur aan de Universiteit Utrecht). André Nuchelmans voert namens de Boekmanstichting het secretariaat van de prijs. Voor de volledige lijst met deelnemers 2012, zie de [website](#) van de Boekmanstichting.

Bibliotheek en documentatie

Digitale toekomst

Nadat de digitalisering van de oude collectie grijze literatuur (rapporten, beleidsplannen, scripties en dergelijke tot 1990) in 2010 was voltooid, is in 2011 een begin gemaakt met de digitalisering van de collectie van na 1990. Inmiddels zijn er 640 rapporten gescand en in 2012 zal de digitalisering worden voortgezet.

In het verlengde hiervan vindt tevens een sanering van de fysieke collectie ten faveure van de digitale collectie plaats. De volledige tekst van alle titels is te raadplegen en te doorzoeken in de bibliotheekcatalogus van de Boekmanstichting. Met inachtneming van de auteursrechtelijke bescherming streeft de bibliotheek ernaar zoveel mogelijk documenten ook buiten haar muren geheel toegankelijk te maken.

	Aantal	Papier	Digitaal
<i>Collectie eind 2011</i>	69.079	60%	40%
<i>Aanwinsten 2011</i>	4.599	23%	77%

Eind 2011 was 40 procent van de gehele collectie digitaal. Van de boeken was 45 procent digitaal beschikbaar waarvan 71 procent niet vrij toegankelijk, de resterende 29 procent is wel vrij toegankelijk. Van de tijdschriften en tijdschriftartikelen is 36 procent digitaal waarvan 94 procent niet en 6 procent wel vrij toegankelijk. Vrij toegankelijk houdt in dat de bezoekers van de internetcatalogus deze digitale publicaties vanaf elke gewenste plek op hun scherm kunnen krijgen. Voor de digitale publicaties die niet vrij toegankelijk zijn is dat alleen mogelijk wanneer men de catalogus in de bibliotheek raadpleegt.

Van de aanwinsten in 2011 is het digitale aandeel aanmerkelijk groter: 77 procent. 76 procent daarvan is alleen in de bibliotheek op te vragen, 24 procent ook daarbuiten. Van de digitale boeken is 79 procent vrij toegankelijk, terwijl bij de tijdschriften en tijdschriftartikelen slechts 7 procent vrij toegankelijk is.

Publiek

De bezoekers van de bibliotheek zijn mensen uit het culturele veld (kunstenaars, managers en medewerkers van culturele organisaties), mensen werkzaam in het openbaar bestuur, studenten, docenten, onderzoekers en journalisten. In 2011 telde de bibliotheek in totaal 3.232 bezoekers. Het aantal uitleningen (inclusief verlengingen) daalde van 3.881 naar 3.295 titels. Deze daling zal zich ongetwijfeld voortzetten door de toename aan digitale informatie.

	2009	2010	2011
<i>Bezoekers</i>	2.540	2.894	3.232
<i>Uitleningen</i>	4.315	3.881	3.295

In dit digitale tijdperk zijn (fysieke) bezoekersaantallen en uitleningen in afnemende mate relevante indicatoren voor de vitaliteit van een bibliotheek/studiezaal. De frequentie en de duur van bezoeken, de mate waarin bezoek aan een studiezaal complementair kan zijn aan informatieverwerving via internet, het gebruik van digitale documenten en de satisfactiegraad van de intensieve bezoeker geven daarin beter inzicht. Met deze verschuiving worden het bieden van studiecomfort, het uitbreiden van de dienstverlening gekoppeld aan de uitlening en het realiseren van kennisoverdracht, bijvoorbeeld in de vorm van rondleidingen bij de Boekmanstichting en instructie in catalogusgebruik, belangrijker.

Rondleidingen

In 2011 heeft de bibliotheek van de Boekmanstichting 371 personen ontvangen in het kader van de ontmoetingsfunctie (rondleidingen en instructies). De waardering voor uitbreiding van de *service* is groot, zo blijkt uit de respons van de binnen- en buitenlandse deelnemers aan de bibliotheekintroducties. Bezoekers zijn zeer te spreken over collectie, wifi-voorziening, studiemogelijkheden en dienstverlening.

Klankbordgroep

Om de vinger aan de pols te houden heeft de bibliotheek samen met het tijdschrift *Boekman* een klankbordgroep in het leven geroepen. Studenten vormen een belangrijke doel- en klantengroep van zowel *Boekman* als de bibliotheek. Doel van de groep is om met elkaar en vertegenwoordigers van de bibliotheek en *Boekman* van gedachten te wisselen over de vraag hoe het tijdschrift en de bibliotheek (en website) nog beter op de wensen van gebruikers kunnen inspelen. Andersom is het doel om te inventariseren hoe gebruikers kunnen helpen *Boekman* en de bibliotheek verder onder de aandacht binnen de universiteiten te brengen. In 2011 vond een eerste verkennende bijeenkomst van de klankbordgroep plaats. Om meer over haar publiek te weten te komen voerde de bibliotheek daarnaast in 2011 een gebruikersonderzoek uit onder (digitale) gebruikers van de bibliotheek. De resultaten hiervan zijn bij publicatie van dit jaarverslag nog niet bekend.

Digitale bezoekers

In april 2011 is de bibliotheek begonnen met het in kaart brengen van de digitale bezoekers van de internetcatalogus middels Google Analytics. De 5.130 unieke bezoekers bekeken gemiddeld ruim 11 pagina's en verbleven ruim 5 minuten per bezoek op de site. Ze bezochten in 2011 in totaal 12.454 keer de website en bekeken 141.789 pagina's. Bijna 73 procent van de bezoekers kwam rechtstreeks op de site, 21 procent kwam van een verwijzende site en ruim 6 procent bezocht de catalogus via zoekmachines. Het overgrote deel van de bezoekers (90 procent) is uit Nederland afkomstig, maar ook publiek uit België, Groot-Brittannië, Duitsland en de Verenigde Staten weet de weg naar de internetcatalogus van de bibliotheek van de Boekmanstichting te vinden.

Sociale media

Ten behoeve van de promotie van de bibliotheek werd er volop gebruikt gemaakt van de sociale media. Berichten werden geplaatst op Twitter (eerst via

het account Boekmanlibrary en BoekmanNL) met 460 volgers per 31 december 2011, LinkedIn (482 volgers) en Facebook (488 vrienden + 157 likes vanaf 1 oktober 2011). Voor een visuele introductie van de bibliotheek kan men terecht op het fotoplatform Flickr en op de videosite YouTube.

Collectie en aanwinsten

Eind 2011 bevatte de catalogus van de bibliotheek 69.079 gedocumenteerde titels, waarvan 40 procent digitaal beschikbaar is. In 2011 zijn er 4.599 nieuwe titelbeschrijvingen in de catalogus opgenomen, waarvan 77 procent digitaal. Op het nieuwsblad van de internetcatalogus zijn naast de laatste aanwinsten nu ook literatuuroverzichten van actuele thema's te vinden.

Actuele thema's in 2011 waren:

- Hoofdlijnenbrief Halbe Zijlstra: *Meer dan kwaliteit : een nieuwe visie op cultuurbeleid*;
- Mediabrief van Marja van Bijsterveldt: *Uitwerking regeerakkoord onderdeel media*;
- Vergrijzing van het kunst- en cultuurpubliek;
- *Advocating the arts*;
- Kunst en cultuur en de bezuinigingen;
- Het maatschappelijk belang van kunst.

Samenwerking met tijdschrift *Boekman*

Evenals in voorgaande jaren hebben de bibliotheekmedewerkers meegewerkt aan het samenstellen van literatuuroverzichten uit de catalogus en het signaleren van relevante websites voor de thema's van het tijdschrift *Boekman*. Deze dossiers verschijnen niet alleen in het tijdschrift maar tevens op de website. Voor de rubriek 'Recente aanwinsten bibliotheek' in *Boekman* selecteerden en beschreven de bibliotheekmedewerkers en de redactie van het tijdschrift nieuw verschenen boeken, die daarmee extra onder de aandacht werden gebracht. Een nieuw initiatief is de leestip van de maand, waarin een boekrecensie uit *Boekman* via de website extra onder de aandacht wordt gebracht.

Nieuwsberichten, congresagenda en politieke agenda

Jack van der Leden verzorgde namens de bibliotheek van de Boekmanstichting dagelijks de nieuwsrubriek over kunst- en cultuurbeleid en de congres- en debatagenda op de website www.cultuurbeleid.nl. De nieuws- en congresberichten zijn waar mogelijk voorzien van links naar relevante documenten en websites. Het volledige nieuwsarchief, dat teruggaat tot 1999, is eveneens op de website ondergebracht. De website is sinds najaar 2009 in de lucht en komt tot stand in samenwerking met Kunsten '92. Deze belangenorganisatie verzorgt de politieke agenda op de website. In augustus 2011 onderging de website een *facelift*. De opmaak is verbeterd, waardoor links naar documenten en websites duidelijker zichtbaar zijn. Vooral de functionaliteit van de congresagenda is verbeterd. Zo kan er met behulp van een maandkalender snel worden genavigeerd. Op de eerste pagina van de congresagenda staat per congres de meest relevante informatie vermeld.

Cultuurbeleid.nl werd volgens Google Analytics in 2011 niet minder dan 52.809 keer bezocht tegen 31.625 bezoeken in 2010. Een stijging van 67 procent. In 2011 kreeg de website 33.368 bezoekers, in 2010 was dat aantal 20.470. Daarmee steeg het aantal unieke bezoekers met 63 procent. Het bereik van de congresagenda is sinds september verdubbeld. Was het aantal paginaweergaves in de eerste helft van 2011 ongeveer 600, vanaf september steeg dit, met name door de functionele verbeteringen, naar bijna 1100.

(Inter)nationale samenwerking

De bibliotheek van de Boekmanstichting is actief in het netwerk AdamNet, het samenwerkingsverband van universitaire, wetenschappelijke, speciale en openbare bibliotheken in de regio Amsterdam. AdamNet beheert de Digitale Bibliotheek Amsterdam, een overkoepelend zoekstelsel in verschillende catalogi, waaronder die van de Boekmanstichting. Voorts neemt de bibliotheek deel aan het overleg Kunst(historische) Bibliotheken Nederland (OKBN), een overlegorgaan voor instellingen en personen werkzaam op het gebied van bibliothecaire en documentaire informatieverzorging met betrekking tot beeldende kunst en architectuur. De bibliotheek participeert ook in de Werkgroep Speciale Wetenschappelijke Bibliotheken, die de belangen behartigt van Nederlandse bibliotheken met unieke wetenschappelijke collecties en speciale doelgroepen. Daarnaast bezoeken bibliotheekmedewerkers bijeenkomsten van het Amsterdam Informatie Netwerk (AIN). Tevens onderhoudt de bibliotheek op regelmatige basis contacten met CultuurNetwerk en Kunstfactor.

Publicaties

TIJDSCHRIFT BOEKMAN

Themanummers in 2011

De themanummers van *Boekman* in 2011 sluiten aan bij actuele ontwikkelingen, waaraan de redactie een vernieuwende draai geeft. *Boekman* 86 presenteert de vergrijzing van het kunstpubliek als een kans bij uitstek voor de cultuursector. *Boekman* 87 biedt een brede blik op het draagvlak voor kunst met perspectieven voor nieuwe allianties. Volkscultuur krijgt in *Boekman* 88 een eigentijdse invulling die aansluit bij een veranderende samenleving. *Boekman* 89, Kunst op een keerpunt, blik alvast vooruit op de periode na de bezuinigingsronde en is te zien als een overlevingskit voor cultuurinstellingen. Naast journalistieke essays en wetenschappelijke onderzoek bevat *Boekman* een aantal reportages, waarin het thema in relatie tot de kunstpraktijk aan de orde komt. Op die manier poogt de redactie alle doelgroepen van het tijdschrift – openbaar bestuur, wetenschap en veld – te bedienen. De afgelopen jaargangen was er al steeds vaker sprake van dat het beeld in *Boekman* een eigen toegevoegde dimensie aan het thema gaf. Met de overstap in 2011 naar *full colour* beeldpagina's komt dit nog beter tot zijn recht en kan de beeldlijn van het omslag naar het binnenwerk doorgetrokken worden. Daarnaast biedt het gebruik van een steunkleur in het themadeel van de nummers de vormgever meer mogelijkheden om streamers en andere tekstgedeelten op te laten vallen.

Boekman 86: De vergrijzing

Dit nummer van *Boekman* zet de vergrijzing van het kunstpubliek met een positieve invalshoek op de agenda: als een kans in plaats van als een probleem. 2011 was in Nederland het Jaar van de Vergrijzing. Naar schatting 120.000 mensen, geboren in het jaar 1946, behaalden de leeftijd van 65 jaar. In 2030 maken 65-plussers vermoedelijk een kwart van de bevolking uit, voorspelt het SCP. De relatief welgestelde en hoogopgeleide generatie *babyboomers*, die vaak cultureel actief is en over veel vrije tijd beschikt, is een buitenkans voor musea, theaters en muziekpodia. Maar de aandacht blijft vooral gericht op het enthousiasmeren van jongeren om zo een publiek voor de toekomst te kweken. De wensen en behoeften van de oudere van nu lijken nauwelijks een rol te spelen. Auteurs en geïnterviewden als Paul Schnabel, Dirk Sikkels, Heleen Crul en Adjiedj Bakas laten zien hoe de cultuursector doeltreffend op de nieuwe ouderen kan inspelen. Ook het beeld, met foto's van oudere modellen in de shows van bekende modeontwerpers, geeft vergrijzing een nieuw imago. Het nummer kreeg veel aandacht in de pers, met onder meer een positieve recensie in *de Volkskrant* en een voorpublicatie van het artikel van Paul Schnabel in *NRC Handelsblad*.

Boekman 87: Draagvlak voor kunst

Kunst heeft een bijzonder breed draagvlak in de samenleving. Maar kunstsubsidies zijn een ander verhaal. Die worden door een elite opgesoupeerd, ten koste van de belastingbetaler, is de gedachte die steeds meer terrein wint. Als de cultuursector hier een weerwoord op wil geven, dan moet de organisatie van het maatschappelijk draagvlak ter hand worden genomen, benadrukt Cas Smithuijsen in deze *Boekman*. Vooralsnog is het vooral de gesubsidieerde kunstensector zelf die in het geweer komt tegen de bezuinigingen terwijl de groep die hierdoor gedupeerd zal zijn vele malen groter is. Auteurs uit sectoren als de zorg, het toerisme, de reclame en de bankwereld laten de reikwijdte zien van het draagvlak voor kunst en de perspectieven om nieuwe allianties aan te gaan.

In de VS is de brede lobbyorganisatie *Americans for the Arts* invloedrijk. In Nederland ziet journalist Sandra Jongenelen de verbrokkelde vriendenverenigingen als een gemiste kans om een gezamenlijke vuist te maken. Alexander Rinnooy Kan (SER) spoort eenieder aan om consequent uit te dragen dat cultuur een bindende factor is in de samenleving. Het nummer is op 30 juni gepresenteerd tijdens het Boekmandebat *United Art Forces: strategieën voor een breed cultureel draagvlak* (zie bij 'activiteiten' elders in dit jaarverslag).

Boekman 88: Volkscultuur?

Volkscultuur is een van de nieuwe speerpunten in het cultuurbeleid. De termen volkskunst, volkscultuur en immaterieel erfgoed zijn in de praktijk nogal beladen, met betrokkenen die als het ware een claim op deze begrippen leggen. Mede daarom wilde de redactie met dit nummer een verfrissende interpretatie geven van het begrip volkscultuur. Vaak ligt de nadruk op nostalgische activiteiten als ringsteken, kantslossen of het volgen van een opleiding tot molenaar. Maar voor veel, zo niet de meeste Nederlanders staan deze activiteiten verder van hun bed dan bijvoorbeeld pizza eten, tango dansen of het Suikerfeest vieren. De cultuur van het volk dat in vroeger tijden in Nederland woonde verschilt immers sterk van de huidige smeltkroes van culturen.

Het vanuit de politiek geopperde idee dat subsidie voor volkscultuur de *roots* en culturele identiteit van de Nederlander zou versterken, leidt dan ook tot gevoelige discussies. Deze *Boekman* analyseert de pijnpunten in die discussie en kiest voor een eigentijdse invulling van volkscultuur, die groeperingen in de samenleving niet uitsluit maar insluit. Met verrassende invalshoeken van onder meer Miriam Gazzah en Rob van der Laarse.

Boekman 89: Kunst op een keerpunt

De kunstwereld staat op een keerpunt. Grootscheepse bezuinigingen dwingen cultuurinstellingen zich los te maken van de overheid en het cultureel ondernemerschap te omarmen. Terwijl sommige zich verzetten tegen de beleidsmaatregelen in de verwachting het tij alsnog te kunnen keren, zien andere ongekende mogelijkheden om een groeiend publiek en private financieringsbronnen aan te boren. De harde realiteit is dat een groot aantal cultuurinstellingen met ingang van 2013 van het toneel zal verdwijnen.

Dit nummer blikst daarop vooruit, ook door nieuwe uitzichten aan te reiken. De auteurs in deze *Boekman* zien de crisis als een kans om terug te keren naar de tekentafel en alternatieven te bedenken. Ze laten vanuit diverse invalshoeken, variërend van duurzame financieringsmodellen tot een effectief gebruik van sociale media, een innovatief licht op het culturele leven schijnen. Musea, theaters, orkesten en gezelschappen ontwikkelen nieuwe vormen van ondernemerschap en boren een groter of ander soort publiek aan. Het nummer is op 9 februari 2012 met een paneldiscussie gepresenteerd tijdens het festival *Art as Money* in het voormalige gebouw van dagblad Trouw.

Abonnementen en losse verkoop

In 2011 heeft het tijdschrift de inkomsten uit losse verkoop en abonnees weten te bestendigen. Hoewel er voor het eerst na jaren groei in absolute aantallen minder abonnees waren dan het jaar ervoor, zijn de inkomsten zo goed als gelijk gebleven omdat er vanaf juni 2011 een prijsverhoging is doorgevoerd. Van de meest recente jaargang is het themanummer Kunst op een keerpunt (87) in 2011 het meest verkocht, gevolgd door de nummers De Vergrijzing (86), Volkscultuur? (88) en Kunst op een keerpunt (89).

De top 5 van bestverkochte oudere nummers van *Boekman* is: 1. Kunst en religie (85), 2. Het belang van kunst (77), 3. Kunst & commercie, 4. *Community art* (82) en 5. Hoge en lage cultuur (68). Hieruit blijkt dat eerdere nummers duurzaam in gebruik zijn. *Boekman* weet daardoor te profiteren van het *long tail* verkoop effect: kleine(re) verkoopaantallen, maar met een lange verkoopduur.

Algemeen kan geconcludeerd dat *Boekman* ook dit jaar weer een stabiele lezersgroep aan zich wist te binden, die zich in meerderheid uitstrekt van kunst en beleid tot wetenschap. Daardoor werd het jaar gesloten met een minimaal verlies van 1% ten opzichte van het 'vette' jaar 2010.

Blog

Met de in juni 2010 gestarte blog boekmannieuws.blogspot.com is het mogelijk de actualiteit op de voet te blijven volgen. Deze blog vervangt voor een deel de in de rubriek *Symposia en benoemingen* besproken bijeenkomsten, benoemingen en promoties op het werkterrein van de Boekmanstichting in de afgelopen drie maanden. Op het blog doet de redactie verslag van bezochte symposia, presentaties et cetera.

Adviesraad

De redactie legt haar beleid voor aan een adviesraad, die eenmaal per jaar vergadert. Tijdens de vergadering worden de verschenen nummers geëvalueerd en de nieuwe thema's ter discussie voorgelegd. De komende periode zal de redactie met het tijdschrift inspelen op de nieuwe situatie in de cultuursector, waarbij cultureel ondernemerschap en het werven van privaat geld een grotere rol gaan spelen. Daarop vooruitlopend is de adviesraad aangevuld met twee nieuwe leden, Eric Holterhues (Triodosbank) en Marischka Leenaers (Leenaers Verloop Fondsenwerving, sponsoring en communicatie). Ook is Edwin van Meerkerk (Radboud Universiteit)

toegetreden. Wegens het verstrijken van de zittingstermijn zijn Nel van Dijk (Erasmus Universiteit), Sandra Jongenelen (*freelance* journalist), Marja Pruis (schrijfster) en Iris Steen (Provincie Vlaams Brabant) dit jaar afgetreden.

BOEKEN EN DIGITALE PUBLICATIES

Niet tellen maar wegen. Over de zin en onzin van prestatieafspraken in de culturele sector

Niet tellen maar wegen gaat aan de hand van *case studies* in op de dialoog tussen overheden en de door hen gesubsidieerde instellingen, de manier waarop subsidieafspraken worden gemaakt en de feiten en cijfers die daarachter schuilgaan. Alle overheden en cultuurinstellingen zijn op zoek naar goede vormen van prestatieafspraken. In de praktijk ervaren beide partijen bestaande afspraken zelden als nuttig en bruikbaar. Gebrek aan een gemeenschappelijke taal tussen cultuurinstellingen en hun subsidiërende overheden zet de onderlinge verhoudingen onder druk en maakt de positie van de cultuurinstellingen, en daarmee ook die van kunst en cultuur, kwetsbaar. Culturele instellingen ervaren hun gesprekspartners soms als weinig geïnformeerd, begripvol of geïnteresseerd. Ambtenaren vinden instellingen soms arrogant, wereldvreemd en weinig betrokken bij de afwegingen die een overheid moet maken. De afspraken die worden gemaakt tussen overheden en instellingen onder de noemers ‘subsidievoorwaarden’, ‘prestatieafspraken’ of ‘resultaatverplichtingen’ zijn meestal beperkt en overwegend boekhoudkundig van karakter. Ze voldoen aan de maatschappelijke roep om controle en verantwoording maar vervullen geen rol in het debat. Op hun best bieden ze enig inzicht in het functioneren van instellingen. Op hun slechtst betekenen ze een bureaucratische last. Bestuurders krijgen er niet of nauwelijks mee in beeld hoe hun – maatschappelijke – doelen worden gediend. Instellingen hebben in het algemeen niet het gevoel dat de overeengekomen prestatieafspraken representeren wat hen als instelling uniek maakt. En de politiek vraagt wel om gegevens, maar maakt er in de politieke afwegingen nauwelijks gebruik van.

Claartje Bunnik en Edwin van Huis gaan aan de hand van praktijksituaties uit gemeenten, provincies en de omroepsector na hoe het mechanisme werkt en waarom het zo werkt. Zij belichten de waan en waarde van cijfers en normen, het onderscheid tussen kwantitatieve en kwalitatieve resultaatafspraken, het inzetten van deugdelijke prestatie-indicatoren, het belang van maatwerk en goed partnerschap. Ook laten zij hun licht schijnen over hedendaagse beoordelingsinstrumenten als visitatie, zelfevaluatie en cultuureffectrapportages. Tegelijkertijd leveren ze grondstof voor een nieuw, effectiever bestuurlijk instrumentarium, zodat de culturele instellingen resultaten kunnen verantwoorden in een domein waar het resultaat altijd onderdeel is van een creatief proces en de politiek zijn vertegenwoordigende en controlerende taak kan uitoefenen. Het initiatief voor het boek is genomen door Claartje Bunnik en Edwin van Huis. Zij schreven *Niet tellen maar wegen* onder auspiciën van Kunsten '92. Ineke van Hamersveld verzorgde de redactie.

Niet tellen maar wegen is op 8 november gepresenteerd tijdens het gelijknamige Kunsten '92 en Boekmandebat (zie bij 'activiteiten' elders in dit jaarverslag).

Heruitgave van boek *Liberalisme, kunst, politiek*

Vriend en vijand zijn het erover eens: het liberale kunstbeleid heeft reflectie en nadere onderbouwing. Om het debat te voeden verscheen in het voorjaar een heruitgave van het in 1986 gepubliceerde boek *Liberalisme, kunst, politiek. Beschouwingen over een liberaal kunstbeleid* (Teldersstichting en Boekmanstichting). Het boekje bevat bijdragen van diverse prominente VVD'ers, onder wie Frits Bolkestein, Ivo Opstelten en Ed Nijpels.

Offstage. Het strategisch management van podiumorganisaties

De omgeving van podiumorganisaties en andere culturele instellingen wordt steeds turbulenter. Bezoekers stellen hogere eisen, de concurrentie van andere uitgaansmogelijkheden neemt toe, de politiek trekt het autonome bestaansrecht van bepaalde cultuurvormen en instellingen in twijfel, financiële bronnen zijn weinig consistent en het product wordt steeds complexer. Bovendien is er een groeiend appèl op de professionaliteit van de organisatie. Publiek en particuliere financiers en andere *stakeholders* verlangen duidelijke waarborgen voor een goede bedrijfsvoering en verantwoorde besteding van middelen. Deze trends en ontwikkelingen vergen een hoge mate van professionaliteit van podiumorganisaties, maar ook een goed onderbouwde verantwoording richting geldgevers.

Offstage is bedoeld om leidinggevend en op praktische wijze te adviseren in de optimalisering van hun bedrijfsvoering. Over het onderwerp 'strategie' is al veel bekend. Het grote verschil met veel standaardwerken is dat de onderwerpen in deze uitgave in een integraal beleidsmodel zijn geplaatst. Hierdoor wordt zowel het hele bouwwerk van een organisatie zichtbaar als de plaats, het belang en de onderlinge samenhang van de onderscheiden organisatorische bouwstenen daarin. Bovendien is de theorie vertaald naar de culturele sector en naar de podiumsector in het bijzonder. Voor het boek zijn vele interviews in die sector gehouden die op cruciale plaatsen in de tekst terugkeren.

Offstage bestaat uit drie delen. Die corresponderen met de drie fasen van strategisch management: oriëntatie en het maken van strategische keuzes, implementatie en uitvoering van die keuzes in de organisatie, en tot slot het leveren van producten en diensten. Tevens komen de rol van de leidinggevende(n) en een overzicht van relevante trends aan de orde. In de verschillende hoofdstukken wordt gesproken over voorwaarden die van belang zijn om tot een professionele organisatie te komen. Om inzicht te krijgen in de mate waarin een organisatie aan die voorwaarden voldoet, kan een nulmeting worden uitgevoerd aan de hand van scans die Stichting Cultuur-Ondernemen speciaal voor dit doel heeft ontwikkeld. Bij het boek *Offstage* is ook een website ontwikkeld: www.strategischpodium.nl. Daar zijn de interactieve werkbladen geplaatst die bij het boek horen.

Hans Kraaijeveld schreef het boek in opdracht van de Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties (VSCD). Hans Onno van den Berg

(VSCD) en Ineke van Hamersveld (Boekmanstichting) coachten de auteur in het schrijfproces, Ineke van Hamersveld verzorgde de tekstuele redactie. *Offstage* en de website www.strategischpodium.nl zijn op 27 september gepresenteerd op het congres Podiumkunsten. Hans Kraaijeveld verzorgde daar aan de hand van dit boek de workshop "Doe ik het niet goed dan...?" In *NRC Handelsblad* van 13 september 2011 verscheen een bespreking van *Offstage*.

De klik van Erwin Olaf

Ter gelegenheid van de toekenning van de Johannes Vermeer Prijs 2011 aan fotograaf Erwin Olaf verleende stichting Boekmanstudies een schrijfpdracht aan de journalist Jessica Voeten. Zij maakte een portret van Olaf en beschrijft zijn collectie in haar ontwikkeling vanaf het prille begin tot en met de grote foto-opdrachten van de laatste jaren. *De klik van Erwin Olaf* is de eerste publicatie over Erwin Olaf waarin het aantal tekstpagina's dat met afbeeldingen overtreft. Tijdens de uitreiking van de prijs in museum Het Prinsenhof in Delft op 31 oktober (zie bij 'activiteiten' elders in dit jaarverslag), kregen staatssecretaris Halbe Zijlstra en laureaat Erwin Olaf in bijzijn van de auteur de eerste exemplaren overhandigd.

Cultural Policy Update

Uitgangspunt van het Engelstalige e-journal *Cultural Policy Update (CPU)* dat de Boekmanstichting in 2011 lanceerde is dat er wereldwijd een verandering van de maatschappelijke krachtverhoudingen gaande is. Als gevolg van onder meer globalisering, gebrek aan sociale cohesie, door culturele en/of etnische conflicten, gebrek aan *sustainability* is er sprake van een serie crisissen die naast elkaar bestaan, maar ook in en door elkaar heen schuiven. De uitdagingen zijn groot, ook voor het culturele sector waarin wordt nagedacht over nieuwe richtingen die het beleid kan en moet inslaan. Een grondslagendiscussie komt echter moeilijk van de grond als gevolg van de economische crisis die alles overschaduwde (angst voor verdere inkrimping en aantasting van de infrastructuur), maar wel extra nadruk legt op het belang van nieuwe inzichten, argumenten en modellen. In de hele discussie is een aantal constanten te ontdekken: de behoefte aan inclusief en *bottom-up* denken, het betrekken van alle *stakeholders* (van *civil society* tot commerciële kunstinstellingen en bedrijven en individuen, van kunstenaars tot kunstinstellingen, van publiek tot bevolking, oud en nieuw) waardoor een andere verdeling van de macht ontstaat. Andere constanten zijn het inweven van waarden als mensenrechten en democratie, het creëren van een soort cultuurgevoeligheid, die kan uitmonden in draagvlak voor cultuur, en netwerken. Als e-journal wil *CPU* een bijdrage leveren aan dit debat en een van de netwerkfuncties vervullen.

Het thema van *CPU* # 1 was draagvlak voor cultuur: *Supporting the arts in spinning times*. Vanuit verschillende invalshoeken en niveaus (overheid, politiek en publiek/bevolking) wordt gekeken naar de wijze waarop in verschillende landen een gevoeligheid en besef voor cultuur en het belang ervan wordt gecreëerd en draagvlak wordt gemobiliseerd. Waarom zijn nieuwe overheidsmodellen nodig, welke vormen van *governance* worden

geïmplementeerd, en met welk gevolg? Bijdragen aan het nummer kwamen van S. Ananath (India), Vesna Čopić, Clive Gray en Jennie Jordan (Verenigd Koninkrijk), Ivana Jirasek (Australië) en Kees Vuyk (Nederland). Ineke van Hamersveld (Boekmanstichting) schreef het redactioneel, *Outside the comfort zone*, en interviewde Andreas Johannes Wiesand voor de epiloog: *Look before you leap: interview with Andreas Johannes Wiesand*.

Martine Meddens en Jack van der Leden (beiden Boekmanstichting) maakten een dossier over *Advocating the arts* met Engelstalige bronnen die gevonden kunnen worden op het internet.

Ineke van Hamersveld is hoofdredacteur van het blad en vormt samen met de hoofdredacteur van *Boekman*, Anita Twaalfhoven, de redactie. De *Board of Advisors* bestaat uit Mike van Graan (African Arts Institute en Arterial Network), Anupama Sekhar en Katelijn Verstraete (Asia-Europe Foundation), Cas Smithuijsen (Boekmanstichting), en Anna Villaroya en Andreas Johannes Wiesand (Compendium Cultural Policies and Trends in Europe).

Het eerste nummer van *CPU* is gratis te downloaden via de [website](#) van de Boekmanstichting.

Bijlagen

Samenstelling Raad van Toezicht en andere gremia

Raad van Toezicht

Victor Halberstadt, voorzitter

Arno Brok (voordracht Vereniging Nederlandse Gemeenten)

Geertrui van de Craats (voordracht FNV-KIEM)

Gillis Dorleijn (voordracht Ver. Samenwerkende Nederlandse Universiteiten)

Adelheid Ponsioen (voordracht Nederlandse Museumvereniging)

Lucien Kembel (voordracht Federatie van Werkgeversverenigingen in de cultuur)

vacature (voordracht Interprovinciaal Overleg)

Bestuur

Cas Smithuijsen

Jury Johannes Vermeer Prijs 2011

Victor Halberstadt, voorzitter

Judith Belinfante

Janine van den Ende

Hans Goedkoop

Paul Schnabel

Adviesraad Boekman

Maarten Asscher (Athenaeum Boekhandel)

Eric Holterhues (Triodos Bank)

Marischka Leenaers (Leenaers Verloop)

Edwin van Meerkerk (Radbout Universiteit)

Marc Verstappen (Villanella)

Alex de Vries (consultant en auteur)

Kees Vuyk (Universiteit Utrecht)

Bestuur Stichting CultuurCollege

Marianne Versteegh, voorzitter (Kunsten '92)

Frans de Ruiter (Rijksuniversiteit Leiden)

Cas Smithuijsen (Boekmanstichting)

Thessa Syderius, penningmeester (Berenschot)

Inge van der Vlies (Universiteit van Amsterdam)

Financiën

De financiële administratie werd verzorgd door het administratiekantoor Burozaken te Amsterdam. De contacten met dat bureau verlopen via Bert Kienhuis. De controle werd verricht door accountantsbureau IPA-ACO.

In 2011 ontving de Boekmanstichting van het ministerie van OCW een basissubsidie van €1.003.776. Daarnaast ontving zij nog €160.000 bestemd voor de Johannes Vermeer Prijs. Aan eigen inkomsten realiseerde de stichting €100.304. Daarnaast bereikte de aan de Boekmanstichting gelieerde stichting *Boekmanstudies* met projecten en verkopen een balanspositie van €73.686. Van het totaal aan geldstromen maakte de basissubsidie in 2011 derhalve 81 % uit; de incidentele geldstromen samen 19%.¹
In 2011 komt het exploitatieresultaat, mede dankzij de bewuste uitgavenrem uit op €13.499 positief.

Bijdragen van derden

Voor diverse andere projecten, vermeld bij de desbetreffende projecten in het jaarverslag, ontvingen Boekmanstichting/*Boekmanstudies* bijdragen van particuliere fondsen en stichtingen.

Personeel

In de loop van 2011 nam Doede van der Hoeve afscheid als medewerker communicatie. Zijn functie werd gedeeltelijk herbezet door Sophie Bargmann, die zich in het najaar bezig hield met de digitale nieuwsbrief en de voorbereiding van de nieuwe website. Vooruitlopend op de onvermijdelijke ontslagen werd het tijdelijk contract met *Boekman*-redactrice Kim van der Meulen na 31 december niet voortgezet. De bezetting van personeel in dienstverband had op 31 december 2011 in totaal een formatieomvang van 11,9 fte en was als volgt onderverdeeld:

Directeur

Cas Smithuijsen (100 procent).

Medewerkers publicaties en projecten

Truus Gubbels (40 procent), Ineke van Hamersveld (80 procent), Marielle Hendriks (80 procent), Jack van der Leden (40 procent), Kim van de Meulen (20 procent), André Nuchelmans (90 procent), Anita Twaalfhoven (70 procent).

Bibliothecarissen

Marjolein van der Steen (90 procent), Jacqueline Dekker-Retel (50 procent), Martine Meddens, (60 procent), Mieke Nooijen (80 procent), Jack van der Leden (40 procent), Marike Lindhout (40 procent), Sylvia Verduin (20 procent, vrijwilligster), Elly Andrea (60 procent).

Medewerker publiciteit

Sophie Bargmann (50 procent).

Secretariaatsmedewerkers

Mies van Splunter (100 procent), Marianne Barnier-Spee (60 procent), Elly Andrea (40 procent).

---

¹ 160.000 + 73.686 = 233.686 : 1.237.462 = 19%

Publicaties medewerkers

Truus Gubbels

- ‘Een verzamelde passie’. Boekbespreking van Eva Rovers: *De eeuwigheid verzameld. Helene Kröller-Müller 1869-1939*. *Boekman* 89, 110-111.
- Boekmanblog
  - o *Immaterieel erfgoed en volkscultuur*, 28 april.
  - o *Mythe van het atelier. Werkplaats en schilderpraktijk van de negentiende-eeuwse kunstenaar*, 9 september.
  - o *De portretfabriek van Michiel van Mierenvelt (1566-1641)*, 1 december.

Ineke van Hamersveld

- *Gekwantificeerde kwaliteit : over de controleerbaarheid van kunstbeleid* : verslag. Amsterdam: Boekmanstichting, 2011.
- Hans Kraaijeveld, *Offstage. het strategisch management van podiumorganisaties*. Redactie Ineke van Hamersveld Amsterdam: Boekmanstudies/Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties (VSCD), 2011. Redactie
- Claartje Bunnik, Edwin van Huis, *Niet tellen maar wegen: over de zin en onzin van prestatieafspraken in de culturele sector*. Amsterdam: Boekmanstudies, 2011. Redactie
- ‘Outside the comfort zone’. In: *Cultural Policy Update*, vol. 1, no. 1, pp. 2-3, 2011.
- ‘Look before you leap: interview with Andreas Johannes Wiesand’. *Cultural Policy Update*, vol. 1, no. 1, pp. 52-57, 2011.
- Boekmanblog
  - o The Art of Revolution: Tunesia, Egypt, what’s next? (Engelse versie).
  - o The Art of Revolution: Tunesië, Egypte, what’s next? 11 februari (Nederlandse vertaling)

Marielle Hendriks

- Boekmanblog
  - o Mandeville lezing: Mecenaat in Nederland, 20 mei.

Jack van der Leden

- Dossier Advocating the arts. CPU Cultural policy update, vol. 1, no. 1 (samen met Martine Meddens).
- ‘Een verhalenverteller is soms tien personen tegelijk’. *Boekman* 88, 22-23.
- Dossier Volkscultuur. *Boekman* 88, 97-102 (samen met Marjolein van der Steen).
- ‘De Mislukking geslaagd’. *Boekman* 89, 42-43.
- Dossier Kunst op een keerpunt. *Boekman* 89, 95-101.
- ‘Hoe Haarlemmers lezers werden’. Boekbespreking van Boudien de Vries: *Een stad vol lezers. Leescultuur in Haarlem 1850-1920*. *Boekman* 89, 114-115.

- Boekmanblog
  - o Mecenaat en sponsoring: mogelijkheden en beperkingen, 13 januari.
  - o Talk of the Town. Beyond black box & white cube, 19 januari.
  - o De vlakte en de vrijheid: literaire kritiek online, 7 april.
  - o De overheid en het mecenaat - water en vuur? 19 mei.
  - o Dr. Rat. Godfather van de Nederlandse graffiti, 26 juli.
  - o De oogst van KOERS KUNST, presentatie en debat, 4 oktober (samen met André Nuchelmans).

Martine Meddens

- Dossier Vergrijzing. Boekman 86, 88-92.
- Dossier Draagvlak voor cultuur. Boekman 87, 93-96.
- Dossier Advocating the arts. Cultural policy update vol. 1, no. 1, 2011 (samen met Jack van der Leden).

Kim van der Meulen

- 'Over the hill in Hollywood'. Boekman 86, 38-39.
- 'Viktor & Rolf op klompen'. Boekman 88, 76-77.
- 'Tijd is geld bij Time/Bank'. Boekman 89, 60-61.
- 'Vaste bezoekers in de watten gelegd'. Boekman 89, 76-77.
- Boekmanblog
  - o Plaatsen van verbeelding, 16 mei.
  - o Paradisodebat. Stad versus staat: tegenhangen of meebuigen? 29 augustus.
  - o Staat van het theater: Joop van den Ende roept kunstsector op tot actie, 5 september.
  - o De boekenbusiness. Hoe geld het boekenvak heeft veranderd, 5 oktober.

André Nuchelmans

- 'May you stay forever young'. Boekman 86, 40-46.
- 'Zingen over de Acht Zaligheden'. Boekman 88, 62-63.
- 'Boekverzamelaars in het zonnetje'. Boekbespreking van Edwin Bloemsaat (eindred.) Uit de Schaduw. Twintig jaar Nederlands Genootschap van Bibliofielen. Boekman 88, 109.
- 'Er zit muziek in het badhuis'. Boekman 89, 24-25.
- Boekmanblog
  - o Eurosonic/Noorderslag, 20 januari.
  - o Presentatie *Boekman* 85 & Nieuwjaarsborrel, 28 januari.
  - o Kom je ook? Money, Money, Money, 11 maart.
  - o Keihard & Swingend. De jongensjaren van Muziekrant Oor, 8 april.
  - o Popular Music. Theory and Practices in the Lowlands, 19 april.
  - o De staat van het boek, 29 april.
  - o Thijs Adams: Kunstbeleid – van bevoogding naar onverschilligheid, 10 mei.
  - o Cultuur en Markt, 27 mei.
  - o United Art Forces, 1 juli.

- o Incubate. DIY conference, 20 september.
- o De koopman en de kunstenaar. Hoe kunst en handel elkaar – kunnen – versterken, 23 september.
- o De oogst KOERS KUNST, presentatie en debat, 4 oktober (samen met Jack van der Leden).
- o Kunsten '92 en Boekmandebat Niet tellen maar wegen, 10 november.
- o ABC van de literaire kritiek, 25 november.
- o Openbare jaarvergadering Nederlands Uitgeversverbond, 20 december.

Cas Smithuijsen

- 'Interactieve Rembrandtlesing. Een ooggetuigenverslag'. In Bulletin Vereniging Rembrandt jg 21 (2011), 5-6.
- (met Erica Meijers) 'Naar onbekende werelden. Kunstbeleid en culturele verheffing'. In Dick Pels en Anna van Dijk (2011) Vrijzinnig Paternalisme. Naar een groen en links beschavingsoffensief. Amsterdam: Bert Bakker, 115-133.
- De klik van Erwin Olaf, door Jessica Voeten (eindredactie). Boek verscheen bij Boekmanstudies ter gelegenheid van de uitreiking van de Johannes Vermeerprijs 2011.
- 'Vermogensverhoudingen en rangverschillen in het Concertgebouw' In : Christien Brinkgreve (red.) (2011) Cultuur en Ongelijkheid. Bundel ter gelegenheid van het afscheid van Nico Wilterdink als hoogleraar cultuursociologie aan de Universiteit van Amsterdam, 58-66.
- 'Prepare for landing. Kunst op zoek naar geborgenheid'. In Boekman 87 jg 23, zomer 2011, 6-12
- 'Superdiversiteit. Berichten uit de wereldsamenleving'. In Boekman 89, jg 23, winter 2011, 104-106

Marjolein van der Steen

- 'Dossier Volkscultuur'. Boekman 88, 97-102 (samen met Jack van der Leden).

Anita Twaalfhoven

- 'Redactioneel'. Boekman 86, 2-3.
- 'Grijs en *for granted*'. Boekman 86, 24-28.
- 'Interview Onder professoren. Dirk Sikkels (1951), hoogleraar Ouderen, Communicatie en Consumentengedrag'. Boekman 86, 82-87.
- 'Redactioneel'. Boekman 87, 2-3.
- 'Redactioneel'. Boekman 88, 2-3.
- 'Volkscultuur ontmoet avant-garde'. Boekman 88, 42-43.
- 'Redactioneel'. Boekman 89, 2-3.
- 'Keerpunt of breekpunt'. Boekman 89, 6-13.
- 'Gericht op jacht naar gevers'. Boekman 89, 68-74.

Activiteiten medewerkers

André Nuchelmans

- College over het Nederlands popmuziekbeleid (Engelstalig) aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, 19 januari en 25 oktober.
- Geïnterviewd door Amanda Brandellero en Arno Verhoeven in het kader van het project popmuziek en identiteit aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, 13 mei.

Cas Smithuijsen

- Nam deel aan een door de Raad voor Cultuur georganiseerde rondetafelgesprek over legitimering van cultuurbeleid, 10 februari;
- Verleende medewerking en bijstand aan een door Alexander Rinnooy Kan georganiseerde bijeenkomst inzake de adviesaanvraag Zijlstra aan de Raad voor Cultuur met betrekking tot de herinrichting van de culturele basisinfrastructuur. De bijeenkomst vond plaats in de bibliotheek van de Boekmanstichting, 11 februari;
- Was op 25 en 26 maart als samenwerkingspartner aanwezig in Istanbul bij de conferentie ter gelegenheid officiële opening van het landelijke Turkse KPY-centre voor cultuurbeleid en –management;
- Gaf een lezing over de Waarde van Cultuur in tijden van Besparing ter gelegenheid van het afscheid van Harry van Waveren als gedeputeerde cultuur in Zeeland, in de openbare bibliotheek van Middelburg, 7 april;
- Nam deel aan bijeenkomst over mecenaat aan de Radboud Universiteit Nijmegen op 8 april;
- Gaf college in de cyclus Kunst en Recht aan de Universiteit van Amsterdam, 13 april;
- Was gespreksdeelnemer in Spui 25 bij de presentatie van het boek Immaterieel erfgoed en Volkscultuur, 27 april;
- Was expert bij meeting geëfnet georganiseerd door de Museumvereniging in de bibliotheek van de Boekmanstichting, 2 mei;
- Gaf college aan de Universiteit Utrecht over cultureel draagvlak, 20 juni;
- Verzorgde een inleiding bij het Boekmandebat *United Art Forces*, 30 juni;
- Voorzitter bijeenkomst over dienstverlening van de ING bank aan (gesponsorde) kunstinstellingen, belegd in het ING House, op 23 augustus;
- Gaf college *Cultural Policies in the Netherlands and Europe*, Maastricht University, 9 september;
- Nam deel aan de paneldiscussie ter gelegenheid van de presentatie van de door theater Instituut Nederland en Muziek Centrum Nederland samengestelde Podiumpeiler, Brakke Grond, 16 september;
- Gaf op een door het Prins Bernhard Cultuurfonds georganiseerde bijeenkomst over mecenaat een overzicht van 10 recente sleutelpublicaties op dat gebied. In debatcentrum Spui 25, 20 september;
- Nam deel aan twee expertmeetings over de stand van zaken Cultuurstatistieken bij het CBS, 8 februari en 10 oktober;

- Gaf via skype een introductiecollege over de Nederlandse cultuur en het kunstbeleid na 1870 voor studenten van de Carnegy Mellon University, 27 oktober;
- Nam als adviseur deel aan de werkzaamheden van de werkgroep cultuur & sport van de Teldersstichting;
- Gaf een interview over concertpraktijk in verband met een NTR uitzending over de toekomst van de klassieke concertpraktijk, 6 november.

Bestuursactiviteiten medewerkers

Marielle Hendriks

- Voorzitter van Kindercentrum Hansje Stoffel, Delft.

Cas Smithuijsen

- Lid van de werkgroep Conventies van de Nationale Unesco Commissie
- Lid van de bezwaarschriftencommissie van het Amsterdams Fonds voor de Kunst
- Lid van de jury voor de Prijs Beste Amateurkunstgemeente, cultuurfonds BNG ;
- Lid van de internationale commissie voor de beoordeling van de Masteropleiding Muziek van het Conservatorium van Amsterdam;
- Lid bestuur CultuurCollege;
- Lid bestuur Vereniging Rembrandt.

Marjolein van der Steen

- Bestuurslid Openbare Bibliotheek Velsen;
- Bestuurslid Stichting Welzijn Velsen.